

כללי התנהגות (אתיקה מקצועית) של האגודה הישראלית לטיפול זוגי ומשפחתי (להלן "האגודה")

***** כללי התנהגות אלה מחייבים את חברי האגודה באשר הם חברים,**

וכן את המועמדים לחברות (להלן: "חבר / חברים").

ויתר חבר על חברותו באגודה לקראת - או במהלך - חקירה של תלונה אתית, תשלום ועדת האתיקה את חקירת העניין. בכל מתן פומבי לפעולה שתנקוט האגודה, תצוין העובדה שהחבר ויתר על חברותו במהלך החקירה. לחברי האגודה ניתן עידוד מרבי לדווח לגופים המפקחים המתאימים של המדינה ושל האגודות המקצועיות השונות, על כל חשד להתנהגות מצד עמיתיהם שהינה בלתי-אתית ואינה לפי כללים אלה.

יש להודיע בכתב לוועדת האתיקה של האגודה על כל הפרה של כללי התנהגות אלה.

1. אחריות כלפי המטופלים

המטופלים במשפחה ובנישואין והמחנכים בחיי משפחה (להלן "מטפל / מטפלים") יעזרו לרווחתם של משפחות ויחידים. עליהם לכבד את זכויותיהם של המטופלים המבקשים להיעזר בהם, ולעשות את המרב כדי להבטיח שימוש נאות של המטופלים בשירותיהם.

1.1. מטפל לא יפלה לרעה כל אדם מסיבות גזע, מין, דת, מוצא, נטיות מיניות, או חריגות כלשהי ולא ימנע ממנו שירותים מקצועיים מסיבות אלו.

1.2. המטפלים מודעים למעמדם רב ההשפעה כלפי המטופל, ויימנעו מלנצל לרעה את אמונו ותלותו של המטופל. לכן, מטפל יעשה כל מאמץ להימנע מיצירת קשרים כפולים עם מטופל, אשר יכולים לפגוע בשיקול דעתו המקצועי של המטפל ולהגביר את סכנת ניצול המטופל לרעה. כאשר אין אפשרות להימנע מקיום קשרים כפולים עם מטופל, ינקוט המטפל באמצעי זהירות מקצועיים נאותים, כדי לוודא ששיקול דעתו לא יפגע ולא יחול ניצול לרעה. דוגמאות של קשרים כפולים כאלה כוללות, יחסים אישיים או עסקיים קרובים עם מטופל, אך אינן מצטמצמות בהן.

1.3. אסור באיסור חמור לקיים קשר מיני עם מטופל וזאת עד שנתיים לאחר מועד סיום הטיפול.

1.4. מטפל לא ינצל את היחסים המקצועיים עם מטופל כדי לקדם את ענייניו שלו.

1.5. מטפל יכבד את זכות המטופל לקבל החלטות ויעזור לו להבין את תוצאות החלטותיו. המטפל יבהיר למטופל באופן ברור כי כל החלטה בעניין מצבו המשפחתי הינה באחריותו הבלעדית של המטופל.

- 1.6. מטפל ימשיך את הקשר הטיפולי כל עוד סביר להניח כי הטיפול מיטיב עם המטופל, ולא לתקופה ארוכה מזו.
- 1.7. מטפל לא ינטוש ולא יזניח מטופל במהלך הטיפול, בלי לקבוע סידורים סבירים להמשך הטיפול.
- 1.8. מטפל יעזור לאנשים לקבל שירותים טיפוליים חילופיים אם הוא אינו יכול או אינו רוצה, מסיבות נאותות, להמשיך להעניק להם עזרה מקצועית.
- 1.9. מטפל יודיע למטופל על כל כוונה להקליט או להסריט אותו, או לתת לצד שלישי לצפות בו, ועליו לקבל את הסכמת המטופל מראש ובכתב לביצוע פעולות אלה.

2. שמירת סודיות

בעיות שמירת סודיות של מטפלים משפחתיים הן מיוחדות, מעצם טיבו של הקשר הטיפולי, המתקיים עם יותר ממטופל אחד. אי לכך, על המטפל לשמור על סודיות המידע של כל אחד מהמטופלים, הנכללים במסגרת המשפחתית או הזוגית. שמירת הסודיות חייבת להיות הן בעל-פה והן בכתב.

- 2.1. מטפל לא יפר סודיות כלפי מטופל, להוציא במקרים הבאים:-
 - א. על פי דרישת חוק.
 - ב. כדי למנוע סכנה מיידית וברורה לאדם או לבני אדם.
 - ג. כאשר המטפל הינו נתבע או נאשם במשפט אזרחי, פלילי או משמעתי הקשור לטיפול (במקרה כגון זה, מותר למסור מידע, המתייחס למטופל, אך ורק במהלך אותו משפט).
 - ד. אם ניתן כתב ויתור על סודיות מראש, אזי מותר לגלות את המידע, אך ורק בהתאם לתנאי כתב ויתור הסודיות.
 - ה. בנסיבות בהן יותר מאיש אחד מבני משפחה מקבלים טיפול, כל אחד מבני המשפחה שהינו כשיר על פי דין לתת כתב ויתור, במועד מסירת המידע, חייב להסכים למתן כתב ויתור, הנדרש לפי סעיף משנה- 2.1 ד'. בהעדר כתב ויתור, אסור למטפל לגלות מידע שנתקבל מכל אחד מבני המשפחה.
- 2.2. מטפל רשאי, בהוראה, בכתיבה ובהצגת חומר לציבור, להשתמש בחומר קליני או בחומר הנוגע למטופל, אך ורק אם קיבל מהמטופל כתב ויתור סודיות בהתאם לעקרון שבסעיף-משנה 2.1-ד, או אם ננקטו צעדים נאותים להגן על זהותו וסודיותו של המטופל.
- 2.3. מטפל יאחסן רישומים הנוגעים למטופל או יוציא אותם מרשותו בדרכים שיוודאו שמירת סודיות.

3. מקצועיות ויושר

מטפל ישמור על רמה גבוהה של מקצועיות ויושר.

- 3.1. מטפל ייראה כמפר כללי התנהגות אלה ויהיה צפוי לביטול חברותו או לפעולה נאותה אחרת, בנסיבות הבאות:-
 - א. אם הורשע בפשע.
 - ב. אם הורשע בעבירה הקשורה להכשרתו או לתפקודו.
 - ג. אם רישיונותיו או תעודותיו הושעו או בוטלו, או אם ננקטו נגדו צעדים משמעותיים על ידי גופים מוסדיים.
 - ד. אם הוכח, שאינו כשיר יותר לעסוק בטיפול מסיבות פיזיולוגיות או נפשיות, או עקב צריכת יתר של אלכוהול או של חומרים אחרים.
 - ה. אם נמנע מלשתף פעולה עם האגודה בכל הקשור להגשת תלונה אתית, ועד סיום כל ההליכים הנוגעים לאותה תלונה.
- 3.2. אם הוצא מטפל מחברות בארגון מקצועי אחר עקב עבירה אתית, יהווה הדבר עילה מספקת לוועדה לשקול המשך חברותו באגודה.
- 3.3. מטפל יפנה לייעוץ מקצועי נאות (כגון: טיפול, הדרכה, או הדרכת עמיתים) בעניין בעיותיו או קשייו האישיים היכולים לפגוע בביצוע עבודתו או בשיקול דעתו הקליני.
- 3.4. מטפל, בהיותו מורה, מדריך וחוקר, מחויב לרמה גבוהה של למדנות ולדיוק בהצגת מידע.
- 3.5. מטפל ידאג, לעדכון ולהשלמת ידיעותיו בהתפתחויות חדשות בתחום הטיפול במשפחה באמצעות פעילות לימודית.
- 3.6. מטפל לא יטריד באופן מיני או אחר, או ינצל לרעה מטופלים, תלמידים, חניכים, מודרכים, מועסקים, עמיתים, נחקרים, או עדים ותובעים הקשורים לחקירת סוגיה אתית.
- 3.7. מטפל לא יאבחן, יטפל או ייעץ בבעיות, מחוץ לתחומים המוכרים של התמחותו.
- 3.8. מטפל יעשה מאמצעים למנוע עיוות הנתונים הקליניים וממצאי המחקר שלו, או שימוש לרעה בהם.
- 3.9. המטפל מחויב לזהירות מיוחדת בנותנו פומבי, בעדות, בהצהרות אחרות לקהל הרחב, בהמלצותיו ובביטוי דעותיו המקצועיות. זאת עקב יכולתו להשפיע על חיי הזולת ולשנותם.
- 3.10. כללי האתיקה המקצועית מחייבים את המטפל להתייחס בכבוד, בזהירות ובאחריות גם כלפי אנשים שאינו מטפל בהם, אם בא במגע כלשהו איתם מתוקף תפקידו כמטפל. במקרים כאלה חייב המטפל להזדהות בפני אנשים אלה כמטפל לפני כל מגע איתם.

4. אחריות כלפי סטודנטים, מועסקים, מתמחים ומודרכים

מטפל לא ינצל לרעה את אמונם ותלותם של סטודנטים, מועסקים, מתמחים ומודרכים.

- 4.1. מתוך מודעות למעמדו רב ההשפעה על סטודנטים, מועסקים, מודרכים ומתמחים לקראת הסמכה כלשהי, יימנע מטפל מלנצל לרעה את אמונם ותלותם של אנשים אלה בו. לכן יעשה המטפל, בזמן היותו בקשר מקצועי זה, כל מאמץ להימנע מקיום קשרים כפולים, שיכולים לפגוע השיקול דעתו המקצועי ולהגביר סכנת ניצול לרעה. המטפל, בהעדר אפשרות להימנע מקיום קשרים כפולים, אשר יכולים לפגוע בשיקול דעתו המקצועי ולהגביר סכנת ניצול לרעה. בהעדר אפשרות להימנע מקיום קשרים כפולים, ינקוט המטפל באמצעי זהירות נאותים כדי לוודא ששיקול דעתו לא יפגע ושלא יחול ניצול לרעה. דוגמאות של קשרים כפולים כאלה כוללות, יחסים אישיים או עסקיים קרובים עם סטודנטים, מועסקים, מתמחים ומודרכים, אך אינם מצטמצמים בהם. למטפל אסור בהחלט לקיים קשרים מיניים עם סטודנטים, מתמחים או מודרכים.
- 4.2. מטפל לא ירשה לסטודנטים, מועסקים, מתמחים ומודרכים לבצע, או להתיימר לבצע, שירותים מקצועיים שהינם מעבר להכשרתם, רמת ניסיונם וכישורם.
- 4.3. מטפל לא יגלה מידע או חומר חסוי של מודרך, אלא במקרים הבאים:
 - א. על פי דרישות חוק.
 - ב. כדי למנוע סכנה מיידית וברורה לאדם או לבני אדם.
 - ג. כאשר המטפל הינו נתבע או נאשם במשפט אזרחי, פלילי או משמעתי הקשור לעבודת המודרך (במקרה כגון זה מותר לגלות את המידע אך ורק במהלך המשפט).
 - ד. במצבים הקשורים לחינוך והדרכה בהם יש מספר רב של מחנכים ומדריכים, ובלבד שהמטפל יגלה את המידע לעמיתים מקצועיים אחרים השותפים לאחריות על הדרכתו ואימונו של המודרך.
 - ה. אם ניתן כתב ויתור על סודיות מראש, אזי מותר לגלות את המידע אך ורק בהתאם לתנאי כתב ויתור הסודיות.

5. אחריות כלפי אנשים המשתתפים במחקר כנחקרים

חוקר יכבד את כבודו, יגן על רווחתו, של כל מי שישתתף במחקר וייקח לתשומת ליבו את חוקי המדינה ואת התקנות והסטנדרטים המקצועיים החלים על המחקר.

5.1. חוקר בתכנון מחקר, ייטול על עצמו את האחריות לבדיקה מדוקדקת של קבילותו האתית של המחקר. אם ייפגעו שירותים טיפוליים למשתתף במחקר, יפנה החוקר לשם קבלת יעוץ אתי לבעלי מקצוע מוסמכים שאין להם נגיעה למחקר. כמו-כן, ינקוט החוקר אמצעי זהירות כדי לשמור על זכויותיהם של המשתתפים במחקר.

5.2. חוקר המבקש ממשתתף להיות מעורב במחקר, יודיע לו על כל היבטי המחקר אשר לפי הנחה סבירה, עשויים להשפיע על נכונותו להשתתף בו. חוקר יהיה רגיש במיוחד לאפשרות של הסכמה מסויגת במקרים הבאים:

א. כאשר המשתתף הינו גם מטופל המקבל שירותים קליניים.

ב. כאשר המשתתף הינו בעל ליקויים המגבילים את תפיסתו או את אפשרויות התקשורת איתו.

ג. כאשר המשתתף הינו ילד.

5.3. חוקר יכבד את זכותו של אדם לסרב להשתתף במחקר, ושל משתתף במחקר, לנטוש אותו בכל עת; במיוחד יש להקדיש מחשבה מיוחדת להתחייבות זו, אם החוקר או אדם אחר מצוות המחקר הינם ממונים על המשתתף או נמצאים בעמדת השפעה עליו. לכן, יעשה המטפל כל מאמץ להימנע מקיום קשרים הדדיים עם משתתף במחקר היכולים לפגוע בשיקול דעתו המקצועי של המטפל ולהגביר את סכנת ניצול המשתתף לרעה.

5.4. הושג במהלך מחקר מידע על משתתף בו, תישמר סודיותו, אלא אם כן ניתן כתב ויתור סודיות מראש. אם קיימת אפשרות שאחרים, כולל בני משפחה, ייחשפו למידע כזה, על החוקר להסביר אפשרות זו וכן את תוכניתו לאבטחת סודיות, כחלק מתהליך לקבלת הסכמה מודעת.

6. אחריות כלפי המקצוע

מטפל יכבד את זכויותיהם ואחריותם של עמיתים למקצוע וייקח חלק בפעילויות המקדמות את מטרות המקצוע.

6.1. מטפל, מחויב לכללי ההתנהגות של המקצוע גם כאשר הינו חבר בארגון אחר או מועסק על ידו.

6.2. מטפל יציין את הכרת התודה שלו לכל אלה שתרמו לפרסום של מאמר, בהתאמה למידת תרומתם ובהתאם לנוהג המקצועי המקובל בפרסום מאמרים.

6.3. מטפל המחבר ספר או פרסום אחר הזוכים להוצאה לאור או להפצה בצורה אחרת, יציין את שמותיהם של כל אלה שמהם קיבל רעיונות מקוריים.

האגודה הישראלית לטיפול זוגי ומשפחתי
THE ISRAELI ASSOCIATION FOR COUPLES AND FAMILY THERAPY

- 6.4. מטפל המחבר ספר או פרסום אחר המוצא לאור או מופץ על ידי ארגון, ינקוט באמצעי זהירות סבירים לוודא שהארגון יקדם ויפרסם את עבודתו באופן מדויק ומבוסס.
- 6.5. מטפל ישתתף בפעילויות לקידום הקהילה והחברה ויקדיש חלק מפעילותו המקצועית לשירותים, שלא על מנת לקבל פרס, או בשכר סמלי בלבד.
- 6.6. מטפל ייקח חלק בפיתוח חוקים ותקנות הנוגעים לטיפול במשפחה ובנישואין, המקדמים את טובת הכלל, וכן בשינוי חוקים ותקנות שהינם לטובת הציבור.
- 6.7. מטפל יימנע מלהביע בקורת בפומבי או באוזני מטופלים, לגבי עבודתם או התערבותם הטיפולית של עמיתים למקצוע. הוא יוכל לעשות זאת, כמקובל באפיקים מקצועיים נאותים.
- 6.8. מטפל שהובאה לידיעתו עובדת היות המטופל הפונה אליו בטיפול אצל מטפל אחר, יעשה כל מאמץ כדי להידבר עם המטפל.

7. סידורים כספיים

מטפל יקבע עם מטופלים, עם מממני הטיפול וכן עם מודרכים, סידורים כספיים שניתן להבינם בנקל והתואמים את הנהג המקצועי המקובל

- 7.1. מטפל לא יציע ולא יקבל תשלום עבור הפניית מטופלים.
- 7.2. מטפל יודיע למטופלים ולמודרכים את סכום שכר טרחתו בהתחלת מתן שירותיו.
- 7.3. מטפל יציג עובדות כהווייתן, לגבי שירותיו למטופלים, למודרכים ולמממני טיפולים.

8. פרסומת

מטפל יפרסם עצמו באופן נאות וידאג לכך שהפרסום יכלול את המידע הנחוץ לאנשים לא-מקצועיים, לבחירת שירותים מקצועיים, על בסיס ידיעת העובדות

- 8.1. המטפל יציג בדייקנות את תעודותיו, כישוריו, חינוכו, הדרכתו וניסיונו, הנוגעים לאופן בו הוא מטפל במשפחה ובנישואין.
- 8.2. מטפל לא ישתמש בשם העלול להטעות את הציבור בנוגע לזהותו, אחריותו, מוצאו ומעמדו של כל מי שעובד בשם זה, ולא יתיימר להציג את עצמו כשותף בחברה שאינו שותף בה או קשור אליה.

האגודה הישראלית לטיפול זוגי ומשפחתי
THE ISRAELI ASSOCIATION FOR COUPLES AND FAMILY THERAPY

- 8.3. מטפל לא ישתמש בכל אמצעי זיהוי שהוא (כגון: כרטיסי ביקור, שלט משרדי, נייר מכתבים עם כותרת מודפסת ורישום במדריך טלפונים או במדריך חברי האגודה) אם כלולה בה קביעה או טענה שהינה כוזבת, מטעה ומרמה, זאת אומרת אם יש בה אחד או יותר מהגורמים הבאים:
- א. סילוף משמעותי של האמת.
 - ב. הימנעות מגילוי עובדה משמעותית, אשר עצם העדרה הופך את הטענה למטעה.
 - ג. כוונה, או אפילו אפשרות, ליצור ציפיות שאינן מוצדקות.
- 8.4. מטפל יתקן, ככל האפשר, מידע כוזב, מטעה או בלתי-מדויק וכן טענות של אחרים בנוגע לכישוריו, שירותיו או מוצריו.
- 8.5. מטפל יודא כי כישוריהם של אנשים המועסקים על ידו, יוצגו בצורה שאינה כוזבת, מטעה או מרמה.
- 8.6. מטפל לא יעשה שימוש בלוגו של האגודה לשום מטרה.
- 8.7. שימוש בתואר מוסמך לטיפול או הדרכה יעשה רק על-ידי מי שהוסמך לכך על-ידי האגודה.

9. אינטרנט ואמצעי תקשורת אלקטרוניים אחרים:

כל התכתבות של אנשי מקצוע בינם לבין עצמם ובינם לבין כל האחרים, הפונים אליהם דרך האינטרנט ודרך אמצעי תקשורת אלקטרוניים אחרים, תיעשה תוך שמירה על כל כללי החיסיון וההתנהגות האתית, הכלולים בקוד האתי של האגודה.

9.1 כאשר מטפלים מספקים ייעוץ או תגובות באמצעות האינטרנט או אמצעי תקשורת אלקטרוניים אחרים, עליהם לדאוג לכך שתגובותיהם יהיו:

- א. מבוססות על הידע המקצועי שלהם, הכשרתם או ניסיונם, ובהתאם לידע המקצועי המתאים הקיים בספרות ובקליניקה.
 - ב. עקביות ותואמות בכל דבר ועניין עם הקוד האתי המקצועי של האגודה וכל סעיפיו.
 - ג. ושלא יטעו את הנועץ בהם לחשוב כי בעצם תגובתם אליו נוצר קשר טיפולי איתו.
- 9.2 כאשר מטפלים נותנים טיפול, הדרכה או מבצעים מחקר דרך האינטרנט או כל אמצעי תקשורת אחר, חלים עליהם כל כללי האתיקה המקצועית של האגודה, לרבות אחריות, סודיות, מקצועיות ויושר, סידורים כספיים וכללי הפרסומת.

10. יחסים בין מטפלים חברי האגודה - חובת הדדיות:

בכל עניין אישי, ארגוני או מקצועי יגלה חבר האגודה תמיד יחס של כבוד וחברות כלפי עמיתיו לאגודה, לרבות מול מטופלים ומול עמיתים אחרים.

- 10.1 בעת קבלת מטופלים שהיו בטיפול של עמית, יימנע חבר האגודה מהבעת דעה כלשהי על המטפל הקודם. דברי זלזול על מטפל אחר או על טיפולו אסורים. לא ינצל מטפל מתן חוות דעת מקצועית כדי לנגח אישית עמית או להטיל ספק בכישוריו.
- 10.2 חבר אגודה יימנע מכל פעולה האמורה למשוך אליו מטופלים שבטיפול מטפל אחר. אם עזב מטופל מרצונו את המטפל שלו, רשאי המטפל לקבלו לטיפולו.
- 10.3 פנה מטופל למטפל אחר ללא ידיעת המטפל שלו, יפעל המטפל החדש, בהסכמת המטופל, ליצור קשר עם המטפל הקודם.
- 10.4 הוזמן מטפל ליעץ למטופל, המטפל הקבוע ישתף פעולה עם המטפל היועץ. המטפל הקבוע רשאי לאחר הייעוץ להודיע למטופל שאינו מקבל את מסקנות הייעוץ.
- 10.5 היועץ לא ימשיך במעקב או בבירור בעניינו של המטופל ללא ידיעתו של המטפל הקבוע.
- 10.6 במקום העבודה, יפעל חבר האגודה בכל תפקיד שהוא ממלא, לקיום תנאי עבודה שיאפשרו לו ולעמיתיו ביצוע מקצועי ואתי של עבודתם.
- 10.7 חבר אגודה, אשר מחליף עמית או מוחלף על ידי עמית, בפעילות מקצועית, יפעל מתוך כבוד, באדיבות, בהגינות ובתום לב לעמית זה.
- 10.8 על חבר האגודה לבקש ייעוץ מקצועי כאשר שיקולים מקצועיים מהותיים מחייבים פתרון קונפליקטים שיש לו עם עמיתים.
- 10.9 חבר אגודה, האחראי להעסקת חברי צוות אחרים או להערכת ביצועיהם, ימלא תפקיד זה ללא משוא פנים ועל פי קני מידה ברורים וגלויים.
- 10.10 על חבר אגודה, האחראי להערכת ביצועי עבודתו של עמית, להקפיד שהערכתו תהינה גלויות למוערך, ולאפשר במסגרת זאת ביטוי גם להערכה עצמית ולהערכת האחראי של המוערך, על ידי המוערך.

כל שנכתב בכללי ההתנהגות דלעיל בלשון זכר מתייחס, כמובן לשני המינים.